

[Avaleht](#) > ... > [Teie Õigused](#) > [Kuriteoohvrid](#) > [Ohvrite Õigused Riigiti](#) > 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Millist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokurörielt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne kui ma sellest teatan?

Soome justiitsministeeriumi avaldatud [brošüüris „Kuriteoohvri õigused“](#) antakse teavet küsimustes, mida kuriteoohvril on õigus ametiasutustelt teada saada. Brošüüris on lühidalt selgitatud selliseid küsimusi nagu kuidas kuriteost teatada, ohvriabiteenused, tasuta õigusabi, kaitse saamise võimalus, kuidas taotleda hüvitist, õigus suulisele tõlkele ja dokumentide kirjalikule tõlkele ning lepitus kriminaalasjades. Prinditav brošüür on mõeldud ohvritele jagamiseks ja teavitamise toetamiseks, eriti politsei ja teiste kriminaaluurimisasutuste töös. Brošüüri saavad kasutada ka õigusasutused, ohvriabiteenuste osutajad ja teised, kes kuriteoohvritega kokku puutuvad.

Ohvritele antav teave võib vastavalt nende vajadustele, isiklikele asjaoludele ning kuriteo liigile ja laadile erineda.

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Võite saada abi ja nõu, isegi kui kuritegu on toime pandud teises riigis. Kui olete langenud kuriteo ohvriks teises ELi liikmesriigis, võib kriminaaluurimisasutus teatavatel juhtudel anda Teie kuriteoteate või juba algatatud eeluurimise üle teise ELi liikmesriigi ametiasutustele. See võib olla võimalik näiteks juhul, kui kuritegu on raske või kui Te ei saanud kuriteost selle toimepanemise riigis teatada. Raskete kuritegude puhul võidakse kaaluda ka üleandmist väljapoole ELi.

Kui olete inimkaubanduse ohver, on Teil õigus inimkaubanduse ohvrite abisüsteemi teenustele, isegi kui kuritegu pandi toime teises riigis. Prokurör otsustab, kas inimkaubandusega seotud kahtlustatava kuriteo eeluurimist alustatakse Soomes või mitte.

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Politsei ja teised kriminaaluurimisasutused annavad Teile järgmist teavet: ohvriabiteenused, kuriteost teatamine, tasuta õigusabi, kaitse saamise võimalus, hüvitise taotlemine, kirjaliku ja suulise tõlke teenuste saamise õigus, kriminaalasjades lepituse kasutamine, asja arutamise kohta teabe saamise õigus, kurjategija vanglast või eelvangistusest vabastamise kohta teabe saamise õigus, ametiasutuste käitumise peale kaebuse esitamine, muus kui kuriteo toimepanemise riigis elavate kuriteoohvrite suhtes kohaldatav menetlus ning asjaga seotud küsimuste esitamiseks ettenähtud kontaktandmed. Neid õigusi on kirjeldatud [brošüüris „Kuriteoohvri õigused“](#).

Eespool loetletud teavet ei pruugita tingimata anda kuriteost teatamise ajal, eriti kui Te teatate kuriteost elektrooniliselt. Politsei teavitab Teid neist õigustest Teie küsitlemise ajal. Uurimisasutus teavitab Teid alati, kui Teile kuriteoteate alusel ei alustata eeluurimist või kui eeluurimine peatatakse või lõpetatakse.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Teil on õigus kasutada eeluurimise ja kohtumenetluse ajal soome või rootsi keelt. Kui olete saam, on Teil õigus kasutada saamade kodupiirkonnas saami keelt. Vajaduse korral peavad ametiasutused korraldama suulise tõlke teenuste osutamise. Kui Te ei räägi Soome riigikeeli, on Teil õigus kasutada kõigis kuriteo uurimisega seotud

olukordades keelt, mida Te oskate. Ametiasutused peavad vajaduse korral korraldama suulise tõlke keelde, mida Te oskate. Ametiasutused peavad korraldama uurimise ja kohtumenetluse ajal suulise tõlke ka juhul, kui olete viipekeele kasutaja või vajate tõlget meele- või kõnepuude tõttu. Tõlgil on saladuse hoidmise kohustus. Tõlgi tasu maksab riik.

Võite taotleda teatavate põhidokumentide kirjalikku tõlget. Kui Teie õiguskaitseks ei ole vaja dokumendi kirjalikku tõlget, võidakse see tõlkida suuliselt. Mõnikord võidakse kirjalikult tõlkida ainult osa dokumendist või dokumendi kokkuvõte.

Eeluurimise ajal on Teil õigus saada kuriteoteate kirjaliku kinnituse, uurimise lõpetamise otsuse ja vajaduse korral muu asjas olulise dokumendi kirjalik tõlge. Prokurörit võite saada süüdistuse esitamata jätmise otsuse tõlke.

Kohtus on Teil õigus saada kohtuotsuse, kohtuistungiga aja ja koha teate ning vajaduse korral muu asjas olulise dokumendi kirjalik tõlge.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

Ametiasutused peavad tagama suulise tõlke teenuste kättesaadavuse eeluurimise ja kohtumenetluse ajal, kui Te kasutate viipekeelt või vajate tõlget meele- või kõnepuude tõttu.

Brošüür „Kuriteoohvri õigused“ on kättesaadav ka lihtsas keeles. Brošüür „Kui langete kuriteo ohvriks“ on kättesaadav nii lihtsas keeles kui ka viipekeeles.

Lastevastaste kuritegude uurijad on saanud erikoolituse, mis hõlmab muu hulgas lapsega suhtlemist ja lapse küsitlemist kriminaalmenetluses. Teatavatel juhtudel võib last küsitleda ka laste küsitlemisele spetsialiseerunud psühholoog.

Ohvriabiteenused

Kes osutavad ohvriabiteenuseid?

Võite vajada arstiabi või muid sotsiaalhoolekande- ja tervishoiuteenuseid, nagu vältimatu sotsiaalabi teenused, haiglaravi või füüsiline või vaimne rehabilitatsioon. Võite neid teenuseid kasutada kõigi teiste klientidega samadel tingimustel.

Kuriteoohvritele pakuvad abi, nõuandeid ja juhiseid paljud organisatsioonid. Soome ohvriabi (*Rikosuhripäivystys*) pakub kõikide kuriteoliikide ja kriminaalmenetlustega seotud abi ning ohvrite õigustega seotud nõuandeid. Kui olete perevägivalda ohver, võite saada kaitset ja abi turvakodudest. Mõnel pool pakutakse eriaabi seksuaalkuritegude ohvritele ja sissereändajatele naistele. Inimkaubanduse ohvrite jaoks on olemas eraldi abisüsteem. Neid teenuseid saab kasutada teatavatel tingimustel.

Võite võtta abiteenuste osutajatega ühendust isegi juhul, kui Te kuriteost ei teata. Teie nõusolekul võib politsei või muu kriminaaluurimisasutus edastada Teie kontaktandmed abiteenuste osutajale, kes võtab seejärel Teiega ühendust.

Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvriabiteenuste osutajatega?

Kui vajate erikaitset või kui kuriteo laad või Teie isiklikud asjaolud seda muidu nõuavad, edastab politsei Teie nõusolekul Teie kontaktandmed abiorganisatsioonile. Politsei peaks Teile rääkima inimkaubanduse ohvritele kättesaadavast abist ja tegema Teie nõusolekul ettepaneku võtta Teid inimkaubanduse ohvrite abisüsteemi hoolde.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatus?

Teie eraelu puutumatus kaitseks võib kohus teatavatel tingimustel arutada asja kinnisel istungil ning määrata, et kohtuasja dokumente ja kohtuotsust tuleb vajalikul määral saladuses hoida. Te võite seda kohtult taotleda. Kohus võib mõnikord määrata ka, et Teie isik tuleb hoida saladuses. See kehtib näiteks seksuaalkuritegude puhul.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabiteenuseid?

Ei, ei pea.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Mõnel juhul võidakse Teid kohtuistungil küsitleda sirmi taga, videokonverentsi teel või kurjategija või kinnisel kohtuistungil. Teie küsitlemine võidakse mõnikord videosalvestada ja salvestist seejärel kasutada kohtuistungil tõendina, näiteks kui olete alla 18aastane.

Teie eraelu puutumatus kaitseks võib kohus teatavatel tingimustel arutada asja kinnisel istungil ning määrata, et kohtuasja dokumente ja kohtuotsust tuleb vajalikul määral saladuses hoida. Te võite seda kohtult taotleda. Kohus võib mõnikord määrata ka, et Teie isik tuleb hoida saladuses. See kehtib näiteks seksuaalkuritegude puhul.

Kohus kaalub kohtuistungil korraldust ja kaitsemeetmeid alati igal üksikjuhul eraldi, võttes arvesse, et kaitseõigusi ei tohi piirata. Kohtu otsus võib seega varasemast hinnangust erineda.

Tõsistes ohuolukordades võite taotleda oma kontaktandmete avaldamata jätmist, avaldamiskeeldu isikliku ohutuse tagamiseks, lähenemiskeeldu või isegi oma nime või isikukoodi muutmist. Kõige tõsisematel juhtudel võidakse Teid võtta tunnistajakaitse alla. Lisateavet saab ametiasutustelt või abiteenuste osutajatelt. Kui Teie kaitseks on väljastatud lähenemiskeeld ja Te lähete elama teise ELi liikmesriiki ning tunnete, et vajate ka seal kaitset, võite algse lähenemiskeelu määranud kohtult taotleda, et ta väljastaks Euroopa lähenemiskeelu.

Kui olete perevägivalla ohver või selle ohus, võivad ametiasutused mitut asutust hõlmava riskihindamise (MARAC) osana koostada Teie jaoks turvakava.

Kui olete inimkaubanduse ohver, on Teil õigus turvalisele majutusele, mis võib hõlmata spetsiaalseid eri tasandi turvakorraldusi Teile turvalise eluaseme tagamiseks. Tõsisemates olukordades võidakse Teie turvalisus tagada spetsiaalses turvalise majutuse üksuses ning tehniliste seadmete või turvateenustega. Kõige tõsisemates olukordades võidakse Teid võtta tunnistajakaitse alla. Inimkaubanduse ohvrite abisüsteemi haldavad ametiasutused ja seda kasutatakse vajaduse korral, et politsei saaks Teid paremini kaitsta.

Kes mulle kaitset pakub?

Politsei hindab Teie kaitsevajadust ja meetmeid, mida on vaja, kui olete ohus. Kaitse üle otsustav ametiasutus sõltub asjaomastest meetmetest (vt eespool). Lisateavet kaitsemeetmete kohta saab ametiasutustelt või ohvriabiteenuste osutajatelt.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Ametiasutused hindavad Teie konkreetseid kaitsevajadusi eeluurimise ja kohtumenetluse ajal ning määravad kindlaks vajalikud kaitsemeetmed. Kaitsemeetmete eesmärk on kaitsta Teid uurimise ja kohtumenetluse ajal lisakannatuste, hirmutamise või kättemaksu eest. Hindamine toimub Teiega koostöös ning selles võetakse arvesse Teie isikuomadusi ja isiklike asjaolusid ning kuriteo laadi.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Ametiasutused hindavad Teie konkreetseid kaitsevajadusi eeluurimise ja kohtumenetluse ajal ning määravad kindlaks vajalikud kaitsemeetmed. Kaitsemeetmete eesmärk on kaitsta Teid uurimise ja kohtumenetluse ajal

lisakannatuste, hirmutamise või kättemaksu eest. Hindamine toimub Teiega koostöös ning selles võetakse arvesse Teie isikuomadusi ja isiklikke asjaolusid ning kuriteo laadi.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Tösisest ohuolukordades võite taotleda oma kontaktandmete avaldamata jätmist, avaldamiskeeldu isikliku ohutuse tagamiseks, lähenemiskeeldu või isegi oma nime või isikukoodi muutmist. Kõige tõsisematel juhtudel võidakse Teid võtta tunnistajakaitse alla. Lisateavet saab ametiasutustelt või abiteenuste osutajatelt.

Ma olen alaealine. Kas mul on eriõigused?

Kui olete alaealine (alla 18aastane), olete haavatav ohver ja võite seetõttu vajada erikaitsemeetmeid. Teid võidakse kaitsta näiteks nii, et Teie küsitlemine salvestatakse uurimise ajal videole ja salvestist kasutatakse seejärel kohtumenetluses tõendina.

Kui olete alaealine, võib Teil olla õigus saada riigi kulul tasuta õigusabi. Kui Teie eestkostjat kahtlustatakse Teie suhtes kuriteo toimepanemises, tuleb Teile kriminaalmenetluseks määrata selle eestkostja asendaja.

Kui olete alaealine inimkaubanduse ohver, on Teil õigus inimkaubanduse ohvrite abisüsteemi teenustele. Kui olete inimkaubanduse ohvriks langenud elamisloata laps, määratakse Teile alati esindaja, kui Teil ei ole Soomes eestkostjat või muud õigusesindajat. Kui olete inimkaubanduse ohvriks langenud laps, kes on Soome kodanik või kellel on Soome elamisloa, võidakse Teile määrata eestkostja asendaja. Kui kriminaaluurimine algatatakse Soomes, võib Teil alaealisena olla õigus saada riigi kulul õigusnõustaja.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Kui ohver sureb kuriteo tagajärjel, on tema seaduses määratletud pereliikmetel kannatanu, st ohvri seisund. Neil on sel juhul samad õigused nagu teistel kuriteoohvritel.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Ohvriabiteenustele on juurdepääs ka ohvri pereliikmetel.

Inimkaubanduse ohvrite abisüsteemi hoole alla võidakse võtta ka inimkaubanduse ohvri Soomes olev alaealine laps.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Kriminaalasjades võib kasutada lepitust, kui sellega on nõus nii ohver kui ka kuriteos kahtlustatav. Lisaks nõutakse, et kahtlustatav kinnitaks sündmuste üldist käiku ja et lepitus oleks ohvri huvides. Lepitus on tasuta, konfidentsiaalne ja alati vabatahtlik ning soovi korral võite selle mis tahes etapis katkestada. Koolitatud vabatahtlikud lepitajad aitavad kriminaalasia pooltel sündmust arutada ja leppida kokku kuriteoga tekitatud kahju hüvitamises. Seda teenust saab lepitusbüroodest üle kogu riigi.

Lepituses osalevatel pooltel on tavaliselt õigus kasutada lepituskohtumistel nõustajat või tugiisikut. Lepitajad hindavad ja tagavad spetsialistide juhendamisel konflikti poolte turvalise suhtlemise ning võivad protsessi vajaduse korral peatada. Lepitus tuleb peatada, kui emb-kumb pool oma nõusoleku tagasi võtab või kui on põhjust kahtlustada, et nõusolekut ei antud vabatahtlikult.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Peamised seadused, mis käsitlevad ohvrite õigusi kriminaalmenetluses, on kriminaaluurimise seadus (*Esitutkintalaki*, 805/2011) ja kriminaalmenetluse seadus (*Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa*, 689/1997). Inimkaubanduse ohvrite õigus abile on sätestatud rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtmist ning inimkaubanduse ohvrite tuvastamist ja aitamist käsitlevas seaduses (*Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta*, 746/2011). Need ja muud seadused on

kättesaadavad veebisaidil <https://www.finlex.fi/en/>.

■ Viimati uuendatud: 09/07/2025

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.